

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

12. siječnja 2023.*

„Žalba – Tržišno natjecanje – Zloupotreba vladajućeg položaja – Tržište željezničkog prijevoza tereta – Odluka kojom se utvrđuje povreda članka 102. UFEU-a – Pristup trećih poduzetnika infrastrukturi kojom upravlja litavsko nacionalno željezničko poduzeće – Uklanjanje dionice željezničke pruge – Pojam ‚zloupotreba‘ – Stvarno ili vjerojatno istiskivanje konkurenta – Izvršavanje neograničene nadležnosti od strane Općeg suda – Smanjenje iznosa novčane kazne”

U predmetu C-42/21 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 27. siječnja 2021.,

Lietuvos geležinkeliai AB, sa sjedištem u Vilniusu (Litva), koji zastupaju K. Apel, W. Deselaers i P. Kirst, *Rechtsanwälte*,

žalitelj,

a druge stranke u postupku su:

Europska komisija, koju zastupaju A. Cleenewerck de Crayencour, A. Dawes, H. Leupold i G. Meessen, u svojstvu agenata,

tuženik u prvom stupnju,

Orlen Lietuva AB, sa sjedištem u Mažeikiai (Litva), koji zastupaju C. Conte, *avvocato*, i C. Thomas, *avocat*,

intervenijent u prvom stupnju,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: K. Jürimäe (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen i M. Gavalec, suci,

nezavisni odvjetnik: A. Rantos,

tajnik: M. Longar, administrator,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 27. travnja 2022.,

* Jezik postupka: engleski

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 7. srpnja 2022.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Svojom žalbom Lietuvos geležinkeliai AB (u daljnjem tekstu: društvo LG) zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 18. studenoga 2020., Lietuvos geležinkeliai/Komisija (T-814/17, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2020:545), kojom je taj sud, s jedne strane, odbio njegovu tužbu u dijelu u kojem se tražilo poništenje Odluke Komisije C(2017) 6544 *final* od 2. listopada 2017. o postupku primjene članka 102. UFEU-a (predmet AT.39813 – Baltic Rail) (u daljnjem tekstu: sporna odluka) i, s druge strane, utvrdio iznos novčane kazne koja je tom odlukom izrečena društvu LG na 20 068 650 eura.

Pravni okvir

Uredba (EZ) br. 1/2003

- 2 U skladu s člankom 23. stavkom 2. točkom (a) i stavkom 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101.] i [102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165. i ispravak SL 2016., L 173, str. 108.) određeno je:

„2. Komisija može poduzetnicima i udruženjima poduzetnika odlukom propisati novčane kazne ako bilo namjerno ili nepažnjom:

(a) krše odredbe članka [101.] ili članka [102. UFEU-a], [...]

[...]

3. Pri određivanju iznosa novčane kazne uzet će se u obzir težina i trajanje povrede.”

- 3 Članak 31. te uredbe propisuje:

„Sud ima neograničenu nadležnost u nadzoru odluka Komisije kojima ista izriče novčane kazne ili periodične penale. Sud može ukinuti, smanjiti ili povećati iznos novčane kazne ili periodičnog penala.”

Direktiva 2001/14/EZ

- 4 Uvodna izjava 5. Direktive 2001/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2001. o dodjeli željezničkog infrastrukturnog kapaciteta i ubiranju pristojbi za korištenje željezničke infrastrukture i dodjeli rješenja o sigurnosti (SL 2001., L 75, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 5., str. 27.) glasi:

„Kako bi se osigurala transparentnost i nediskriminirajući pristup željezničkoj infrastrukturi svim željezničkim prijevoznicima, sve se potrebne informacije za korištenje prava na pristup moraju objaviti u izvješću o mreži.”

5 Članak 5. stavak 1. te direktive propisuje:

„Željeznički prijevoznici, na nediskriminirajućoj osnovi, imaju pravo na minimalni pristupni paket i pristup prugom do uslužnih objekata koji su opisani u Prilogu II. Pružanje usluga navedenih u Prilogu II. točka 2. izvršava se na nediskriminirajući način te se zahtjevi željezničkih prijevoznika mogu odbiti jedino ako postoje druga rješenja održiva u tržišnim uvjetima. Ako usluge pruža više upravitelja infrastrukture, pružatelj usluga „glavne infrastrukture” dužan je nastojati olakšati pružanje tih usluga.”

6 Članak 29. stavak 1. navedene direktive glasi:

„U slučaju smetnji pri kretanjima vlakova prouzrokovanih zbog tehničkih razloga ili nesreće, upravitelj infrastrukture mora poduzeti sve potrebne mjere kako bi normalizirao situaciju. U tu svrhu sastavlja plan postupanja u posebnim slučajevima u kojem navodi razna tijela javne vlasti koja moraju biti obaviještena u slučaju ozbiljnih nesreća ili smetnji pri kretanjima vlakova.”

Okolnosti spora i sporna odluka

7 Okolnosti spora i sadržaj sporne odluke izneseni su u točkama 1. do 48. pobijane presude. Za potrebe ove žalbe mogu se sažeti na sljedeći način.

Činjenično stanje

- 8 Društvo LG je litavsko nacionalno željezničko poduzeće sa sjedištem u Vilniusu (Litva). Riječ je o javnom poduzeću čiji je jedini dioničar litavska država. Kao vertikalno integrirano poduzeće, ono istodobno upravlja željezničkom infrastrukturom – koja je, međutim, i dalje u vlasništvu litavske države – i pruža usluge željezničkog prijevoza tereta i putnika u Litvi.
- 9 Društvo Orlen Lietuva AB (u daljnjem tekstu: društvo Orlen) poduzeće je sa sjedištem u Juodeikiai, u okrugu Mažeikiai (Litva), specijalizirano za rafiniranje sirove nafte i distribuciju naftnih derivata. Riječ je o društvu kćeri u stopostotnom vlasništvu poljskog društva PKN Orlen SA.
- 10 U okviru svojeg poslovanja društvo Orlen upravlja različitim pogonima u Litvi, među kojima je i važna rafinerija (u daljnjem tekstu: rafinerija) u Bugeniai, u okrugu Mažeikiai na sjeverozapadu te zemlje, u blizini granice s Latvijom. Potkraj 2000-ih 90 % naftnih derivata proizvedenih u toj rafineriji prevozilo se željezničkim putem zbog čega je društvo Orlen bilo jedan od najvažnijih klijenata društva LG.
- 11 U to vrijeme društvo Orlen proizvodilo je u navedenoj rafineriji oko 8 milijuna tona naftnih derivata godišnje. Tri četvrtine te proizvodnje bilo je namijenjeno izvozu, ponajprije morskim putem. Na taj se način 4,5 do 5,5 milijuna tona naftnih derivata vlakom prevozilo kroz Litvu do lučkog terminala u Klaipėdi (Litva).
- 12 Preostali dio proizvoda namijenjenih izvozu – oko 1 do 1,5 milijun tona – prevezio se, također vlakom, u Latviju ili kroz njezino državno područje te je bio ponajprije namijenjen potrošnji na estonskom i latvijskom tržištu. Oko 60 % tih proizvoda, koji su se vlakom prevozili u Latviju ili kroz njezino državno područje, putovalo je željezničkom rutom „Bugeniai-Mažeikiai-Rengė” – od rafinerije, smještene u blizini željezničkog čvorišta Mažeikiai, do grada Rengė u Latviji – od čega se 34 kilometra nalaze na litavskom državnom području (u daljnjem tekstu: kratka ruta

prema Latviji). Preostali dio proizvoda, koji su se vlakom prevozili u Latviju ili kroz njezino državno područje, putovao je duljom željezničkom rutom „Bugeniai-Kužiai-Joniškis-Meitene”, od čega se 152 kilometra nalaze na litavskom državnom području.

- 13 Za potrebe prijevoza svojih proizvoda kratkom rutom prema Latviji, društvo Orlen koristilo se uslugama društva LG na litavskom dijelu rute, to jest od rafinerije do granice s Latvijom. Društvo LG stoga je sklopilo podugovor s Latvijas dzelzceļšom, latvijskim nacionalnim željezničkim poduzećem (u daljnjem tekstu: društvo LDZ), za prijevoz spomenutim litavskim dijelom rute. Budući da nije raspolagalo potrebnim regulatornim odobrenjima za neovisno obavljanje svoje djelatnosti na području Litve, društvo LDZ djelovalo je kao podugovaratelj društva LG. Nakon prelaska granice, društvo LDZ nastavilo je prevoziti proizvode društva Orlen latvijskim državnim područjem.
- 14 Poslovni odnosi između društava Orlen i LG koji su se ticali usluga prijevoza koje potonje društvo pruža na litavskoj željezničkoj mreži, uključujući usluge prijevoza kratkom rutom prema Latviji, bili su uređeni sporazumom sklopljenim 1999. (u daljnjem tekstu: sporazum iz 1999.).
- 15 Osim cijena koje društvo LG primjenjuje na usluge prijevoza, sporazum iz 1999. uključivao je, među ostalim, posebnu obvezu društva LG u pogledu prijevoza tereta društva Orlen kratkom rutom prema Latviji tijekom cijelog trajanja ugovora, odnosno do 2024.
- 16 Početkom 2008. godine došlo je do trgovačkog spora između društava LG i Orlen u pogledu cijena koje je potonje društvo plaćalo za prijevoz svojih naftnih proizvoda.
- 17 Zbog tog trgovačkog spora društvo Orlen razmatralo je mogućnost da s društvom LDZ sklopi izravan ugovor o pružanju usluga željezničkog prijevoza za svoj teret kratkom rutom prema Latviji, kao i da svoju djelatnost izvoza morskim putem preusmjeri s pomorskog terminala u Klaipėdi (Litva) na pomorske terminale u Rigi i Ventspilsu (Latvija).
- 18 Dana 12. lipnja 2008. održan je sastanak između društava LG i Orlen tijekom kojega se raspravljalo o navedenom projektu preusmjeravanja izvozne djelatnosti potonjeg društva. Nadalje, budući da je društvo Orlen donijelo jednostranu odluku da od proljeća 2008. primjenjuje manji iznos cijene od onog koji je zahtijevalo društvo LG i da zadrži plaćenu razliku, društvo LG je protiv njega 17. srpnja 2008. pokrenulo arbitražni postupak.
- 19 Društvo LG obavijestilo je 28. srpnja 2008. društvo Orlen o raskidu sporazuma iz 1999., s učinkom od 1. rujna 2008.
- 20 Nakon što je utvrđena deformacija željezničke pruge u duljini od nekoliko desetaka metara (u daljnjem tekstu: deformacija), društvo LG je 2. rujna 2008., pozivajući se poglavito na sigurnosne razloge, obustavilo promet na dionici kratke rute prema Latviji u duljini od 19 km, između Mažeikiai i granice s Latvijom (u daljnjem tekstu: željeznička pruga).
- 21 Društvo LG imenovalo je 3. rujna 2008. inspekcijski odbor sastavljen od djelatnika svojeg lokalnog društva kćeri kako bi on istražio razloge deformacije. 5. rujna 2008. inspekcijski odbor podnio je izvješće o istrazi i tehničko izvješće. Prema tom izvješću o istrazi, do deformacije je došlo zbog fizičkog oštećenja više dijelova strukture željezničke pruge. Iz navedenog izvješća o istrazi proizlazi da promet mora i dalje biti obustavljen „do završetka svih radova na obnovi i svih popravaka”. Zaključci iz istog izvješća o istrazi potvrđeni su onima u tehničkom izvješću.

- 22 Nakon sastanka održanog 22. rujna 2008., društvo LDZ uputilo je 29. rujna 2008. društvu Orlen ponudu za prijevoz svojih naftnih proizvoda. Prema navodima društva Orlen, ta je ponuda bila „konkretna i zanimljiva”.
- 23 Društvo LG izvršilo je 3. listopada 2008. opću demontažu željezničke pruge. Ona je u cijelosti demontirana do kraja listopada 2008.
- 24 17. listopada 2008. društvo Orlen uputilo je dopis društvu LDZ kako bi mu potvrdilo svoju namjeru prijevoza oko 4,5 milijuna tona naftnih proizvoda od rafinerije do latvijskih lučkih terminala, nakon čega je 20. veljače 2009. održan sastanak tih društava, a tijekom proljeća te godine održani su i daljnji posebni pregovori.
- 25 U međuvremenu, društva LG i Orlen sklopila su u siječnju 2009. novi opći sporazum o prijevozu za razdoblje od 15 godina, do 1. siječnja 2024. Tim je sporazumom zamijenjen privremeni sporazum potpisan 1. listopada 2008.
- 26 Pregovori između društava Orlen i LDZ nastavili su se do kraja lipnja 2009., kad je društvo LDZ podnijelo zahtjev za izdavanje dozvole za prometovanje litavskim dijelom kratke rute prema Latviji.
- 27 10. studenoga 2009. arbitražni sud proglasio je jednostrani raskid sporazuma društva LG iz 1999. nezakonitim te utvrdio da potonji valja smatrati važećim do 1. listopada 2008.
- 28 Prema navodima društva Orlen pregovori s društvom LDZ prekinuti su sredinom 2010. godine, kad je konačno ocijenilo da društvo LG ne namjerava popraviti željezničku prugu u kratkom roku. Tada je društvo LDZ povuklo svoj zahtjev za izdavanje dozvole za prometovanje litavskim dijelom kratke rute prema Latviji.

Upravni postupak

- 29 Društvo Orlen podnijelo je 14. srpnja 2010. službenu pritužbu Komisiji na temelju članka 7. Uredbe br. 1/2003.
- 30 Od 8. do 10. ožujka 2011. Komisija je – u suradnji s nacionalnim tijelima Republike Latvije i Republike Litve nadležnima za tržišno natjecanje – provela pretrage prostora društva LG u Vilniusu i prostora društva LDZ u Rigi na temelju članka 20. Uredbe br. 1/2003.
- 31 Komisija je 6. ožujka 2013. odlučila protiv društva LG pokrenuti postupak primjene članka 102. UFEU-a.
- 32 Nakon što je društvu LG uputila obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, a zatim i dopis o činjenicama, na koje su stranke podnijele svoje primjedbe, Komisija je 2. listopada 2017. donijela spornu odluku.

Sporna odluka

Definiranje mjerodavnih tržišta i vladajućeg položaja društva LG na njima

- 33 Komisija je u spornoj odluci utvrdila dva tržišta pogođena zlouporabom vladajućeg položaja za što se tereti društvo LG, i to, s jedne strane, uzlazno tržište upravljanja željezničkom infrastrukturom i, s druge strane, silazno tržište pružanja usluga željezničkog prijevoza naftnih proizvoda.
- 34 Kad je riječ o upravljanju željezničkom infrastrukturom, mjerodavnim zemljopisnim tržištem smatra se litavsko nacionalno tržište. Kad je riječ o željezničkom prijevozu naftnih proizvoda, Komisija je ocijenila – primjenjujući pristup „polazišna točka – odredišna točka”, takozvani „pristup P & O” – da je, zemljopisno gledano, mjerodavno tržište željezničkog prijevoza tereta od rafinerije do triju lučkih terminala u Klaipėdi, Rigi i Ventspilsu.
- 35 Komisija je utvrdila da, u skladu s litavskim zakonodavstvom, društvo LG ima zakonski monopol na uzlaznom tržištu upravljanja željezničkom infrastrukturom u Litvi. Prema tom zakonodavstvu, javna željeznička infrastruktura u vlasništvu je litavske države i povjerena je na upravljanje društvu LG.
- 36 Komisija je također utvrdila da je društvo LG, uz iznimku vrlo malih količina koje je prevozilo društvo LDZ, jedini poduzetnik aktivan na silaznom tržištu pružanja usluga željezničkog prijevoza naftnih proizvoda, što mu samim time osigurava vladajući položaj na tom tržištu.

Zlouporaba

- 37 Komisija je ocijenila da je društvo LG uklanjanjem željezničke pruge zloupotrijebilo vladajući položaj kao upravitelj litavske željezničke infrastrukture, što je moglo dovesti do protutržišnih učinaka istiskivanja konkurenata s tržišta pružanja usluga željezničkog prijevoza naftnih proizvoda od rafinerije do susjednih lučkih terminala, stvaranjem objektivno neopravdanih prepreka ulasku na tržište.
- 38 Konkretno, Komisija je u uvodnim izjavama 182. do 201. sporne odluke zaključila da se društvo LG, time što je uklonilo čitavu željezničku prugu, koristilo metodama koje nisu svojstvene normalnom tržišnom natjecanju.
- 39 U tom pogledu navedena institucija istaknula je, kao prvo, da je to društvo znalo za projekt preusmjeravanja društva Orlen na lučke terminale u Latviji, korištenjem uslugama društva LDZ, kao drugo, da je uklonilo prugu na brzinu, bez osiguravanja potrebnih financijskih sredstava i bez poduzimanja uobičajenih pripremniha mjera za njezinu obnovu, kao treće, da je to uklanjanje bilo protivno uobičajenim sektorskim praksama, kao četvrto, da je društvo LG bilo svjesno opasnosti da u slučaju obnove željezničke pruge u cijelosti izgubi posao prijevoza proizvoda društva Orlen i, kao peto, da je pokušalo odgovoriti litavsku vladu od obnove željezničke pruge.
- 40 Komisija je istaknula da je željeznička pruga omogućavala povezivanje rafinerije i latvijskog pomorskog terminala najkraćom i najpovoljnijom rutom. Prema njezinu mišljenju, ta je ruta – zbog blizine Latvije i logističke baze društva LDZ – potonjem društvu također otvarala vrlo zanimljivu mogućnost ulaska na litavsko tržište.

- 41 Kad je riječ o protutržišnim učincima postupanja društva LG, Komisija je zaključila, nakon analize provedene u točkama 202. do 324. sporne odluke, da je uklanjanje željezničke pruge moglo onemogućiti ulazak društva LDZ na litavsko tržište željezničkog prijevoza odnosno, u najmanju ruku, znatno ga otežati, čak i unatoč tomu što je, prema mišljenju te institucije, bilo vjerojatno da je navedeno društvo prije uklanjanja željezničke pruge moglo prevoziti naftne proizvode društva Orlen namijenjene izvozu morskim putem od rafinerije do latvijskih lučkih terminala, kratkom rutom prema Latviji.
- 42 Prema Komisijinu mišljenju, od uklanjanja željezničke pruge sav željeznički prijevoz od rafinerije do latvijskog pomorskog terminala morao se odvijati mnogo duljom rutom preko litavskog državnog područja. Konkretno, Komisija je ocijenila da je nakon uklanjanja željezničke pruge jedini način da društvo LDZ konkurira društvu LG bio taj da se eventualno koristi rutom prema Klaipėdi odnosno duljom rutom prema Latviji spomenutom u točki 12. ove presude. Spomenuta institucija smatra da je društvo LDZ time bilo prisiljeno obavljati svoju djelatnost daleko od svoje logističke baze u Latviji i da je ovisilo o uslugama upravljanja infrastrukturom koje pruža njegov konkurent, odnosno društvo LG. U tim je okolnostima Komisija zaključila da je s *ex ante* gledišta društvo LDZ bilo izloženo znatnim poslovnim rizicima, koje nije moglo preuzeti.
- 43 Komisija je također, u točkama 325. do 357. sporne odluke, ocijenila da društvo LG nije ponudilo nikakvo objektivno opravdanje za uklanjanje željezničke pruge, da su njegova pojašnjenja neusklađena, ponekad proturječna i da se ne čine uvjerljivima.

Novčana kazna i nalog

- 44 Primjenjujući Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni koje se propisuju u skladu s člankom 23. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1/2003 (SL 2006., C 210, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 58.), Komisija je – uzimajući u obzir težinu i trajanje povrede – društvu LG izrekla novčanu kaznu u iznosu od 27 873 000 eura.
- 45 Komisija je društvu LG naložila i da okonča povredu te da joj u roku od tri mjeseca od primitka sporne odluke dostavi prijedlog mjera u tu svrhu.

Izreka sporne odluke

- 46 Članci 1. i 2. sporne odluke glase:

„Članak 1.

[Društvo LG] povrijedilo je članak 102. UFEU-a time što je uklonilo željezničku prugu od Mažeikiai u Litvi do latvijske granice. Počinjenje povrede započelo je 3. listopada 2008. i traje na dan donošenja ove odluke.

Članak 2.

Za povredu navedenu u članku 1. [društvu LG] izriče se novčana kazna u iznosu od 27 873 000 [eura].

[...]

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

- 47 Tužbom koju je tajništvo Općeg suda zaprimilo 14. prosinca 2017. društvo LG je primarno zahtijevalo poništenje sporne odluke, a podredno smanjenje iznosa novčane kazne koja mu je izrečena tom odlukom.
- 48 Rješenjem predsjednika trećeg vijeća Općeg suda od 13. srpnja 2018. društvu Orlen odobrena je intervencija u potporu zahtjevu Komisije. S određenim podacima sadržanima u postupovnim dokumentima glavnih stranaka postupalo se povjerljivo u pogledu društva Orlen.
- 49 U prilog svojem zahtjevu za poništenje sporne odluke društvo LG pozvalo se na pet tužbenih razloga. Oni su se u biti temeljili na, prvi, očitim pogreškama u ocjeni i pogreškama koje se tiču prava prilikom primjene članka 102. UFEU-a u pogledu zlouporabe koju je počinilo društvo LG, drugi, na pogreškama u ocjeni i pogreškama koje se tiču prava prilikom primjene članka 102. UFEU-a u pogledu ocjene sporne prakse, treći, na povredi članka 296. UFEU-a i članka 2. Uredbe br. 1/2003 zbog nedostatnih dokaza i nepostojanja obrazloženja, četvrti, isključivo u prvom dijelu prvog tužbenog razloga, na pogreškama prilikom utvrđivanja iznosa novčane kazne i, peti, na pogreškama prilikom određivanja korektivne mjere.
- 50 U okviru svojeg zahtjeva za smanjenje iznosa novčane kazne društvo LG tvrdilo je u nekoliko prigovora i u drugom dijelu četvrtog tužbenog razloga da je taj iznos neproporcionalan te je u biti osporavalo, kao prvo, postotak vrijednosti prihoda od prodaje koji je Komisija utvrdila na temelju koeficijenta težine povrede, kao drugo, trajanje povrede i, kao treće, odluku da se u osnovni iznos uključi dodatni iznos na ime odvrćanja.
- 51 Opći sud odbio je pobijanom presudom sve tužbene razloge i argumente koje je društvo LG istaknulo kako u prilog svojem zahtjevu za poništenje sporne odluke tako i u prilog svojem zahtjevu za smanjenje iznosa novčane kazne.
- 52 Međutim, u izvršavanju svoje neograničene nadležnosti Opći sud smanjio je novčanu kaznu i utvrdio je u iznosu od 20 068 650 eura.
- 53 U preostalom dijelu tužbu je odbio.

Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka

- 54 Društvo LG svojom žalbom od Suda zahtijeva da:
- ukine pobijanu presudu, u cijelosti ili djelomično, u dijelu u kojem se njome odbija njegova tužba za poništenje sporne odluke;
 - poništi spornu odluku u cijelosti ili djelomično;
 - podredno, poništi ili dodatno smanji iznos novčane kazne koja je izrečena društvu LG, i
 - naloži Komisiji snošenje svih troškova u vezi s ovim postupkom i postupkom pred Općim sudom.

55 Komisija i društvo Orlen od Suda zahtijevaju da:

- odbije žalbu i
- naloži društvu LG snošenje troškova.

O žalbi

56 Društvo LG u prilog svojoj žalbi ističe četiri žalbena razloga, od kojih se prva tri odnose, u biti, na osporavanje ocjene Općeg suda o postojanju zloporabe vladajućeg položaja, a četvrti na novčanu kaznu koja mu je izrečena.

Dopuštenost određenih argumenata

- 57 Uvodno valja primijetiti da stranke uvode svoje argumente razmatranjima koja se odnose na činjenični okvir ovog predmeta.
- 58 Stoga društvo LG navodi opis činjenica koje smatra relevantnima. Komisija napominje da je taj opis zavaravajući i pogrešan, dok društvo Orlen tvrdi da navedenim opisom društvo LG pokušava osporiti činjenice koje je utvrdio Opći sud.
- 59 Osim toga, Komisija se u uvodnim očitovanjima poziva na priopćenje za medije glavnog izvršnog direktora društva LG od 30. prosinca 2019., čiju dopuštenost i relevantnost za potrebe ove žalbe osporava društvo LG.
- 60 Glede toga, dovoljno je podsjetiti da je, u skladu s člankom 256. stavkom 1. UFEU-a i člankom 58. stavkom 1. Statuta Suda Europske unije, žalba ograničena na pitanja prava. Opći je sud jedini nadležan utvrditi i ocijeniti relevantne činjenice kao i ocijeniti dokaze. Dakle, ocjena tih činjenica i tih dokaza, osim u slučaju njihova iskrivljavanja, ne čini pravno pitanje koje je kao takvo podložno nadzoru Suda u okviru žalbe (presuda od 24. rujna 2020., Prysmian i Prysmian Cavi e Sistemi/Komisija, C-601/18 P, EU:C:2020:751, t. 126. i navedena sudska praksa).
- 61 Iz toga slijedi da različite činjenične navode i osporavanje treba proglasiti nedopuštenima.

Prvi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 62 Svojim prvim žalbenim razlogom društvo LG prigovara Općem sudu da je počinio pogreške koje se tiču prava u točkama 90. do 99. pobijane presude jer je pogrešno odbio primijeniti test utvrđen u točki 41. presude od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) za utvrđivanje postojanja navodne zloporabe.
- 63 Taj test mogao bi se primijeniti na ovaj slučaj u kojem se postavlja pravni problem nalaže li se člankom 102. UFEU-a pravna obveza društvu LG da društvu LDZ omogući pristup željezničkoj pruzi. Međutim, kriteriji povezani s navedenim testom nisu ispunjeni u ovom slučaju.

- 64 Konkretno, presudivši u točkama 90. do 99. pobijane presude da isti test nije bio primjenjiv u ovom slučaju, Opći sud počinio je četiri pogreške koje se tiču prava.
- 65 Kao prvo, suprotno onomu što je Opći sud naveo u točki 90. pobijane presude, ni u sudskoj praksi Suda ni u mišljenju nezavisnog odvjetnika Jacobsa u predmetu u kojem je donesena presuda od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), koje navodi Opći sud, nije postojalo pravilo prema kojem se kriteriji iz te presude primjenjuju samo ako postoji potreba za zaštitom poticaja poduzetnika u vladajućem položaju da ulaže u izgradnju bitne infrastrukture.
- 66 Kao drugo, suprotno onomu što je Opći sud presudio u točkama 91. i 92. pobijane presude, također ne postoji pravilo po kojem ti kriteriji ne bi bili primjenjivi kad se važećim regulatornim okvirom već nalaže obveza pružanja predmetnih usluga.
- 67 Naime, najprije, neprimjena navedenih kriterija u takvom slučaju značila bi da se nacionalnim pravom, ili sekundarnim pravom Unije, definira područje primjene primarnog prava Unije, što nije u skladu s nadređenosti prava Unije i sa zahtjevom dosljedne primjene prava tržišnog natjecanja Unije. Nadalje, *ex post* nadzor na temelju članka 102. UFEU-a i *ex ante* propisi u predmetnom sektoru imaju različite ciljeve. Protivno je načelu pravne sigurnosti podvrgnuti poduzetnike u reguliranim sektorima različitim pravnim kriterijima na temelju članka 102. UFEU-a. Naposljetku, društvo LG u ovom slučaju u trenutku uklanjanja željezničke pruge nije imalo nikakvu obvezu odobriti društvu LDZ pristup željezničkoj pruzi, s obzirom na to da društvo LDZ nije zatražilo dozvolu, niti mu je ona izdana, za prometovanje u Litvi u trenutku uklanjanja željezničke pruge. Ta okolnost omogućuje razlikovanje ovog predmeta od predmeta u kojima je donesena presuda od 13. prosinca 2018., Slovak Telekom/Komisija (T-851/14, EU:T:2018:929), a zatim od presude od 25. ožujka 2021., Deutsche Telekom/Komisija (C-152/19 P, EU:C:2021:238), i od 25. ožujka 2021., Slovak Telekom/Komisija (C-165/19 P, EU:C:2021:239).
- 68 U potonjim presudama Sud je razlikovao pristup infrastrukturi i uvjete takvog pristupa. U ovom predmetu, zloraba koju je utvrdio Opći sud odnosi se na stvarno odbijanje pristupa zbog uklanjanja željezničke pruge. Društvo LG pojašnjava da se to odbijanje pristupa nije odnosilo na cijelu litavsku željezničku mrežu, nego samo na željezničku prugu. Njezino uklanjanje ne može se odvojiti od uvjeta tog uklanjanja.
- 69 Kao treće, nijednom se od odredbi koje je Opći sud naveo u točkama 96. i 97. pobijane presude, upravitelju infrastrukture, kao što je društvo LG, ne nalaže „apsolutna pravna obveza” da odobri pristup svakoj dionici pruge u svojoj mreži, osobito ako su dostupne alternativne rute. Nijednom od njih ne nalaže se ni „apsolutna obveza” ponovne uspostave dotrajale željezničke pruge primjenom rješenja koje bi upravitelj infrastrukture smatrao neučinkovitim i ekonomski nerazumnim. U tom smislu društvo LG konkretnije se poziva na članak 5. Direktive 2001/14, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 5., kao i na članak 29. stavak 1. te direktive.
- 70 Kao četvrto, suprotno onomu što je Opći sud presudio u točkama 91. i 93. pobijane presude, nijednim se pravnim pravilom ne navodi da kriteriji iz presude od 26. studenoga 1998. Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), nisu primjenjivi kad vladajući položaj proizlazi iz državnog monopola. Prema točki 23. presude od 27. ožujka 2012., Post Danmark (C-209/10, EU:C:2012:172), koju navodi Opći sud, treba uzeti u obzir okolnost da takav položaj proizlazi iz bivšeg zakonskog monopola.

- 71 Međutim, u ovom slučaju, ne bi se radilo o utvrđivanju je li društvo LG bilo dužno omogućiti pristup funkcionalnoj mreži koja je u prošlosti izgrađena javnim sredstvima, nego je li ono na temelju članka 102. UFEU-a bilo dužno ulagati vlastita sredstva u popravak i zamjenu dotrajale infrastrukture kako bi određenom konkurentu na silaznom tržištu olakšalo pristup relevantnom tržištu po povoljnijim uvjetima. Odvagivanje interesa tih dvaju društava u središtu je testa utvrđenog u presudi od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569).
- 72 Komisija i društvo Orlen zahtijevaju da se prvi žalbeni razlog odbije kao neosnovan.

Ocjena Suda

- 73 Svojim prvim žalbenim razlogom društvo LG osobito kritizira točke 90. do 99. pobijane presude jer je Opći sud, odbivši primijeniti kriterije utvrđene u točki 41. presude od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), na ovaj predmet primijenio pogrešan pravni kriterij za ocjenu postojanja zlouporabe vladajućeg položaja.
- 74 U točki 99. pobijane presude Opći sud presudio je da Komisija nije počinila pogrešku time što nije ocijenila ispunjava li sporno ponašanje, koje se, kao što to proizlazi iz točke 84. te presude, sastoji od uklanjanja željezničke pruge kao takve, uvjete koji se odnose na nužnost usluge kojoj je pristup bio odbijen i uklanjanje svih oblika tržišnog natjecanja koji su bili određeni u točki 41. presude od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) i da je bilo dovoljno, podložno mogućem objektivnom opravdanju, pokazati da je ponašanje bilo takvo da ograničava tržišno natjecanje i, posebno, da predstavlja prepreku ulasku na tržište.
- 75 U točkama 90. do 98. navedene presude Opći sud opravdao je taj zaključak s obzirom na svrhu iznimnih okolnosti navedenih u presudi od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), koja se sastoji od osiguranja da obveza poduzetnika u vladajućem položaju da pruži pristup svojoj infrastrukturi u konačnici ne ograničava tržišno natjecanje smanjenjem početnog poticaja tog poduzetnika za izgradnju takve infrastrukture i ulaganja u infrastrukturu. Opći sud iz toga je u bitnome zaključio da se sudska praksa proizišla iz presude od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) ne može primijeniti kada, kao što je to ovdje slučaj, primjenjivi regulatorni okvir već nameće obvezu pružanja usluge poduzetniku u vladajućem položaju ili kada vladajući položaj proizlazi iz zakonskog monopola, to više kada predmetna infrastruktura pripada državi te je izgrađena i razvijena javnim sredstvima.
- 76 Kako bi se ocijenilo sadržavaju li ta razmatranja, kao što to tvrdi društvo LG, pogrešku koja se tiče prava, valja podsjetiti da članak 102. UFEU-a zabranjuje, u mjeri u kojoj bi mogla utjecati na trgovinu među državama članicama, da jedan poduzetnik ili više njih zlorabi vladajući položaj na unutarnjem tržištu ili njegovu znatnom dijelu. Stoga je na poduzetniku u vladajućem položaju osobita odgovornost da svojim postupanjem ne ugrozi djelotvorno i nenarušeno tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu (presuda od 25. ožujka 2021., Deutsche Telekom/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, t. 40. i navedena sudska praksa).
- 77 Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, pojam „zlouporaba vladajućeg položaja” u smislu članka 102. UFEU-a objektivan je pojam koji se odnosi na postupanje poduzetnika u vladajućem položaju koje, na tržištu na kojem je razina tržišnog natjecanja već oslabljena upravo zbog prisutnosti tog poduzetnika, korištenjem sredstvima različitima od sredstava mjerodavnih za normalno tržišno natjecanje proizvoda ili usluga na temelju transakcija gospodarskih subjekata,

narušava održavanje razine tržišnog natjecanja koja još postoji na tržištu ili razvoj tog tržišnog natjecanja (presuda od 25. ožujka 2021., Deutsche Telekom/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, t. 41. i navedena sudska praksa).

- 78 Razmatranje o tome je li praksa poduzetnika u vladajućem položaju zlouporaba u smislu članka 102. UFEU-a treba provesti uzimajući u obzir sve specifične okolnosti predmeta (presuda od 25. ožujka 2021., Deutsche Telekom/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, t. 42. i navedena sudska praksa).
- 79 Što se tiče praksi koje se sastoje od odbijanja pristupa infrastrukturi koju je razvio poduzetnik u vladajućem položaju za potrebe svojih vlastitih djelatnosti i koju on drži, iz sudske prakse Suda proizlazi da takvo odbijanje može predstavljati zlouporabu vladajućeg položaja pod uvjetom ne samo da je to odbijanje bilo takve prirode da bi isključilo svako tržišno natjecanje na predmetnom tržištu od strane podnositelja zahtjeva za pristup i nije moglo biti objektivno opravdano, nego i da je infrastruktura sama po sebi bila nužna za obavljanje djelatnosti tog podnositelja zahtjeva jer nije postojala nikakva stvarna ili moguća zamjena za tu infrastrukturu (vidjeti u tom smislu presude od 26. studenoga 1998., Bronner, C-7/97, EU:C:1998:569, t. 41., i od 25. ožujka 2021., Deutsche Telekom/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, t. 43. i 44.).
- 80 Određivanje tih uvjeta, u točki 41. presude od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), bilo je opravdano okolnostima predmeta u kojem je donesena ta presuda, koje nisu uključivale nikakvo drugo postupanje osim odbijanja poduzetnika u vladajućem položaju da odobri konkurentu pristup infrastrukturi koju je on razvio za potrebe vlastite djelatnosti (presuda od 25. ožujka 2021., Deutsche Telekom/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, t. 45.).
- 81 Međutim, kao prvo, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 78. do 82. svojeg mišljenja, slučaj u kojem poduzetnik u vladajućem položaju uništava infrastrukturu treba razlikovati od slučaja odbijanja pristupa, u smislu sudske prakse proizišle iz presude od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569).
- 82 Naime, iz prethodnih razmatranja proizlazi da se ta sudska praksa u biti odnosi na slučaj odbijanja pristupa infrastrukturi u kojem poduzetnik u vladajućem položaju u konačnici zadržava infrastrukturu koju je razvio za vlastitu uporabu (vidjeti u tom smislu presudu od 25. ožujka 2021., Deutsche Telekom/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, t. 47.). Navedena sudska praksa podrazumijeva, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo, osobito u točki 80. svojeg mišljenja, zadržavanje infrastrukture čiju uporabu poduzetnik u vladajućem položaju pridržava za ostvarenje neposredne dobiti.
- 83 Očito je da, suprotno tomu, uništenje infrastrukture podrazumijeva žrtvovanje imovine, ako je potrebno, uz troškove povezane s tim uništenjem. Zbog uništenja, infrastrukturu neizbježno ne mogu koristiti ne samo konkurenti nego i sam poduzetnik u vladajućem položaju.
- 84 U ovom se predmetu stoga, suprotno tvrdnjama društva LG, ne ističe „problem pristupa” infrastrukturi u smislu sudske prakse proizišle iz presude od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569).
- 85 To vrijedi tim više što se, kao što uostalom priznaje društvo LG, sporno ponašanje odnosilo samo na jednu dionicu litavske željezničke mreže i nije sprečavalo potencijalnog konkurenta društva LG da u slučaju potrebe pristupi toj mreži drugim putem.

- 86 Kao drugo, iz sudske prakse Suda također proizlazi da su kriteriji utvrđeni u točki 41. presude od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), namijenjeni postizanju pravedne ravnoteže između, s jedne strane, zahtjeva nenarušenog tržišnog natjecanja i, s druge strane, slobode ugovaranja i prava vlasništva poduzetnika u vladajućem položaju. U tom smislu, ti se kriteriji primjenjuju u slučaju odbijanja pristupa infrastrukturi čiji je vlasnik poduzetnik u vladajućem položaju i koju je razvijao za potrebe vlastite djelatnosti putem vlastitim ulaganjima (vidjeti u tom smislu presude od 26. studenoga 1998., Bronner, C-7/97, EU:C:1998:569, t. 37. i od 25. ožujka 2021., Deutsche Telekom/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, t. 47.).
- 87 Stoga je Opći sud, a da pritom nije počinio pogrešku koja se tiče prava, u točkama 90., 93. i 94. pobijane presude u biti presudio da se, s obzirom na njihovu svrhu, navedeni kriteriji ne primjenjuju kada je, u situaciji poput one u ovom predmetu, predmetna infrastruktura financirana ne vlastitim ulaganjima poduzetnika u vladajućem položaju, nego javnim sredstvima i kada taj poduzetnik nije vlasnik te infrastrukture.
- 88 Kao treće, valja podsjetiti da je Sud već presudio da regulatorna obveza može biti relevantna za ocjenu zlorporabe u smislu članka 102. UFEU-a. Iako postojanje regulatorne obveze poduzetnika u vladajućem položaju da omogući pristup predmetnoj infrastrukturi ne oslobađa Komisiju obveze da dokaže postojanje „zlorporabe” u smislu članka 102. UFEU-a, činjenica je da nalažanje takve obveze ima za posljedicu to da poduzetnik u vladajućem položaju doista ne može odbiti dati pristup toj infrastrukturi, ne dovodeći u pitanje, ovisno o slučaju, svoju autonomiju odlučivanja s obzirom na uvjete takvog pristupa (vidjeti u tom smislu presudu od 25. ožujka 2021., Deutsche Telekom/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238 t. 57. i 58. i navedenu sudsku praksu).
- 89 Opći sud stoga nije počinio pogrešku koja se tiče prava kada je u točkama 91. i 92. pobijane presude presudio da se kriteriji utvrđeni u presudi od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) ne primjenjuju kada poduzetnik u vladajućem položaju podliježe obvezi davanja pristupa svojoj infrastrukturi.
- 90 Međutim, u ovom slučaju društvo LG ne osporava obvezu odobravanja pristupa litavskoj željezničkoj mreži kao takvu. Osporava se samo opseg te obveze.
- 91 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da se, suprotno argumentima koje je istaknulo društvo LG, uklanjanje željezničke pruge ne može shvatiti kao odbijanje pristupa, u smislu sudske prakse proizišle iz presude od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), nego, ovisno o slučaju, kao samostalni oblik zlorporabe (vidjeti po analogiji presude od 17. veljače 2011., TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, t. 55. do 58., i od 10. srpnja 2014., Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 75.). Prema tome, kriteriji utvrđeni u točki 41. presude od 26. studenoga 1998., Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) ne mogu se primijeniti kako bi se ocijenilo postupanje o kojem je riječ.
- 92 Iz toga slijedi da je Opći sud u točki 99. pobijane presude pravilno smatrao da Komisija nije počinila pogrešku time što nije ocijenila ispunjava li predmetno postupanje te kriterije.
- 93 S obzirom na sve prethodno navedene razloge, prvi žalbeni razlog naveden u prilog žalbi valja odbiti kao neosnovan.

Drugi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 94 Svojim drugim žalbenim razlogom društvo LG tvrdi da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je smatrao da je Komisija u dovoljnoj mjeri dokazala da, u okolnostima ovog predmeta, uklanjanje željezničke pruge predstavlja „zlouporabu” u smislu članka 102. UFEU-a i time što je sam to uklanjanje kvalificirao kao „zlouporabu”.
- 95 Prema mišljenju društva LG, Opći sud je u točkama 168., 170., 177., 197., 204. i 231., kao i Komisija, temeljio taj zaključak na dvama kumulativnim elementima, odnosno na okolnosti da je to uklanjanje provedeno „na brzinu” i „bez prethodnog pribavljanja potrebnih financijskih sredstava [društva LG]”. Međutim, nijedan od tih dvaju elemenata ne omogućuje takvu kvalifikaciju.
- 96 Kao prvo, upućujući na točke 148., 164. i 168. pobijane presude, društvo LG naglašava da je Opći sud priznao da je ono moglo odlučiti ukloniti željezničku prugu, a ne je djelomično popravljati, što bi dovelo do njezine kasnije zamjene. Zlouporeba koja mu se stavlja na teret stoga se temelji samo na trenutku tog uklanjanja, od 3. listopada 2008. Međutim, budući da trenutak navedenog uklanjanja nije utjecao na njegov trošak, odluka o trenutačnom uklanjanju bila je racionalna odluka u pogledu upravljanja. Štoviše, Opći sud utvrdio je u točkama 197., 204. i 209. te presude da društvo LG nije imalo nikakvu protutržišnu namjeru.
- 97 Kao drugo, društvo LG tvrdi da je očekivalo primiti sredstva za obnovu željezničke pruge koja su trebala biti na raspolaganju u trenutku izvršenja većeg dijela radova. Upućujući na točke 152., 153., 160., 171., 174. do 176. i 196. navedene presude, ono tvrdi da je zatražilo financijska sredstva 2. listopada 2008., prije nego što je započelo radove uklanjanja željezničke pruge, da su europska sredstva bila raspoloživa u tom trenutku i nakon toga, te da ono nije djelovalo s protutržišnom namjerom.
- 98 Naglašava da su okolnosti koje je istaknuo Opći sud kako bi utvrdio zlouporebu koja mu se stavlja na teret nastale uglavnom nakon 3. listopada 2008. Opći sud u tom je kontekstu počinio pogrešku koja se tiče prava time što mu je u točkama 164., 165., 170. i 178. iste presude naložio da utvrdi ili opravda trenutak uklanjanja željezničke pruge, iako je bilo na Komisiji da utvrdi zlouporebu.
- 99 Osim toga, Opći sud u točkama 152. i 170. pobijane presude nije proveo konkretnu analizu argumenta društva LG koji se odnosio na skladištenje ponovno upotrebljivih dijelova željezničke pruge i na njihovu ponovnu upotrebu za druge pruge. U svakom slučaju, da bi se mogle započeti pripremne faze projekta, nije potrebno prethodno primiti financijska sredstva potrebna za cijeli projekt.
- 100 Društvo LG u svojoj replici pojašnjava da je ovaj žalbeni razlog temeljilo samo na dvama elementima koje je Opći sud sustavno spominjao i koji se odnose na činjenicu da je uklanjanje željezničke pruge izvršeno „na brzinu” i da društvo LG prethodno nije primilo potrebna sredstva. U svakom slučaju, čak i ako bi trebalo uključiti sva četiri ili svih pet elemenata iz točaka 42. i 194. pobijane presude, utvrđenje zloporabe ne bi bilo dokazano. Naime, dodatnim elementima, koji bi bili sporedni ili irelevantni, ne bi se mogla utvrditi takva zlouporeba.
- 101 Osim toga, društvo LG je na raspravi iznijelo argumente kojima je osporavalo svaki od tih pet elemenata.

- 102 Komisija smatra da je ovaj žalbeni razlog neosnovan.
- 103 Društvo Orlen smatra da je taj žalbeni razlog bespredmetan i, u svakom slučaju, nedopušten jer se njime osporavaju ocjene činjenica i dokaza koje je dao Opći sud.

Ocjena Suda

- 104 Svojim drugim žalbenim razlogom, društvo LG prigovara Općem sudu da je počinio pogrešku koja se tiče prava time što je potvrdio Komisijinu kvalifikaciju uklanjanja željezničke pruge kao „zlouporabu vladajućeg položaja” u smislu članka 102. UFEU-a. Prema mišljenju društva LG, ta se kvalifikacija, u točkama 168., 170., 177., 197., 204. i 231. pobijane presude, temelji na dvama kumulativnim elementima, odnosno na okolnosti da je to uklanjanje izvršeno „na brzinu” i na činjenici da je navedeno uklanjanje izvršeno „bez prethodnog pribavljanja potrebnih financijskih sredstava [društva LG]”.
- 105 Budući da se ta argumentacija temelji na pretpostavci da se kvalifikacija uklanjanja željezničke pruge kao „zlouporabe vladajućeg položaja” temelji isključivo na tim dvama elementima, valja utvrditi da se ona temelji na očito pogrešnom tumačenju pobijane presude.
- 106 Naime, iz cjelovitog tumačenja pobijane presude, a osobito njezinih točaka 42., 83., 193., 194., 196. i 224., nedvojbeno proizlazi da je Opći sud istaknuo da je uzimanjem u obzir svih činjeničnih i pravnih okolnosti koje su povezane s uklanjanjem željezničke pruge, Komisija u spornoj odluci zaključila da to uklanjanje predstavlja „zlouporabu vladajućeg položaja” u smislu članka 102. UFEU-a.
- 107 Te okolnosti, izložene u točki 39. ove presude, odnose se na činjenice da je društvo LG znalo za projekt preusmjeravanja društva Orlen na lučke terminale u Latviji, korištenjem uslugama društva LDZ, da je uklonilo prugu na brzinu, bez osiguravanja potrebnih financijskih sredstava i bez poduzimanja uobičajenih pripremnih mjera za njezinu obnovu, da je to uklanjanje bilo protivno uobičajenim sektorskim praksama, da je društvo LG bilo svjesno opasnosti da u slučaju obnove željezničke pruge u cijelosti izgubi posao prijevoza proizvoda društva Orlen i da je pokušalo odgovoriti litavsku vladu od rekonstrukcije željezničke pruge.
- 108 Tek je nakon što je odbio sve argumente koje je društvo LG istaknulo radi osporavanja tih ocjena Opći sud potvrdio osnovanost Komisijinih ocjena.
- 109 Okolnost da se Opći sud u točkama 168., 170., 177., 197., 204. i 231. pobijane presude, koje osporava društvo LG, pozvao samo na dva elementa iznesena u točkama 39. i 107. ove presude, odnosno ukidanje željezničke pruge na brzinu i bez jamstva potrebnih sredstava, ne može dovesti u pitanje to tumačenje pobijane presude. Naime, u tim točkama Opći sud samo je ispitao posebne argumente u vezi s tim okolnostima, koje je društvo LG istaknulo kako bi osporilo utvrđenje „zlouporabe vladajućeg položaja” u smislu članka 102. UFEU-a.
- 110 Iz toga slijedi da ovaj žalbeni razlog treba odbiti kao neosnovan, a da pritom nije potrebno ispitati argumente koji se konkretnije odnose na ta dva elementa.
- 111 U svakom slučaju, valja istaknuti, kao što je to učinio nezavisni odvjetnik u točkama 99. do 102. svojeg mišljenja, da društvo LG svojim argumentima, kao i argumentima koje je nepravodobno istaknulo u replici i na raspravi kako bi osporilo druge okolnosti koje su opravdale utvrđenje zlouporabe vladajućeg položaja, zapravo želi ishoditi novu ocjenu činjenica.

- 112 Budući da se ne poziva ni na kakvo iskrivljavanje, navedeni su argumenti stoga nedopušteni, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 60. ove presude.
- 113 S obzirom na sve prethodno navedene razloge, drugi žalbeni razlog koji je žalitelj istaknuo u prilog svojoj žalbi treba odbiti u cijelosti.

Treći žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 114 Svojim trećim žalbenim razlogom, društvo LG tvrdi da je Opći sud u točkama 219. do 233. pobijane presude počinio pogreške koje se tiču prava time što je uklanjanje željezničke pruge, kao takvo i neovisno o prethodnoj obustavi prometa na toj pruzi, kvalificirao kao „praksu kojom se može ograničiti tržišno natjecanje”.
- 115 Kao prvo, taj pristup Općeg suda temeljio se na pogrešnoj pretpostavci koja proizlazi iz točaka 223., 225. i 227. pobijane presude. U skladu s tom premisom Općeg suda, mogućnost koja bi se sastojala od početnih ciljanih popravaka nakon kojih bi uslijedila potpuna obnova cijele željezničke pruge u roku od pet godina, koju društvo LG naziva „mogućnost 1”, čini relevantnu i ekonomski opravdanu alternativu mogućnosti koja se sastoji od potpune i neposredne obnove željezničke pruge, koju društvo LG navodi kao „mogućnost 2”. Međutim, Opći sud nije odbio stajalište društva LG, sažeto u točkama 150., 151. i 167. te presude, prema kojem je „mogućnost 2” bila jedino mjerodavno i gospodarski prihvatljivo rješenje, nego je u točki 168. navedene presude to pitanje samo ostavio bez odgovora. Društvo LG u tim okolnostima smatra da za potrebe ove žalbe valja smatrati da je „mogućnost 2” bila jedino mjerodavno i gospodarski prihvatljivo rješenje. Ono iz toga zaključuje da su točke 223., 225. i 227. te presude proturječne i neusklađene s odabirom te druge mogućnosti.
- 116 Osim toga, točke 223., 225. i 227. pobijane presude temelje se ne pogrešnoj pretpostavci prema kojoj je željeznička pruga mogla biti ponovno stavljena u funkciju „u kratkom roku” zahvaljujući prvotnim popravcima iz „mogućnosti 1”. Međutim, to nije slučaj s obzirom na to da bi, kao što je to društvo LG istaknulo pred Općim sudom, takvi popravci zahtijevali da se slijedi isti postupak kao i za „mogućnost 2”, osobito za potrebe pribavljanja financijskih sredstava od Republike Litve ili Unije. Opći sud to nije uzeo u obzir te je stoga sam sebi proturječio.
- 117 Kao drugo, Opći sud proturječi sam sebi time što je u točki 225. pobijane presude presudio da prva faza „mogućnosti 1” podrazumijeva „popravke na pojedinim mjestima”, iako je, kao što je to priznao u točki 164. te presude, podrazumijevala znatne popravke na cijeloj dužini željezničke pruge.
- 118 Kao treće, suprotno onomu što Opći sud sugerira u točkama 221. do 223. pobijane presude, društvo LG smatra da nije imalo apsolutnu pravnu obvezu ponovno uspostaviti normalnu situaciju na pruzi provedbom prvotnih popravaka u okviru „mogućnosti 1” i da je legitimno moglo odabrati „mogućnost 2”. Ona bi omogućila ponovnu uspostavu normalne situacije, pri čemu pojašnjava da trenutak uklanjanja pruge, koje je bilo neizbježno u okviru provedbe „mogućnosti 2”, nije relevantan u tom pogledu.

- 119 Kao četvrto, bilo bi proturječno utvrđenjima iz točaka 24. i 25. pobijane presude tvrditi, u točki 225. te presude, da učinak istiskivanja proizlazi iz činjenice da je, kada je društvo Orlen smatralo da društvo LG nije imalo namjeru popraviti željezničku prugu u kratkom roku, društvo LDZ povuklo svoj zahtjev za dozvolu za prometovanje na litavskom dijelu kratke rute do Latvije. U tim točkama 24. i 25. Opći sud je utvrdio da je društvo LDZ podnijelo zahtjev za dobivanje takve dozvole „krajem lipnja [godine] 2009.“, odnosno nakon uklanjanja željezničke pruge. To uklanjanje stoga nije imalo nikakav utjecaj na odluku o povlačenju zahtjeva za izdavanje dozvole, koja se zapravo objašnjava činjenicom da je društvo Orlen sredinom 2010. došlo do zaključka da društvo LG ne namjerava popraviti željezničku prugu u kratkom roku, kao što to proizlazi iz točke 26. pobijane presude.
- 120 Kao peto, društvo LG u svojoj replici dodaje da promptna provedba uklanjanja pruge nije pogoršala postojeće stanje nakon prethodne obustave prometa. Naime, u trenutku nastanka činjenica, to jest 3. listopada 2008., ne bi postojala, bez uklanjanja, „nikakva mogućnosti da se željeznička pruga vrati u promet u kratkom roku“.
- 121 Komisija i društvo Orlen zahtijevaju odbijanje svih tih argumenata kao, u bitnome, neosnovanih.

Ocjena Suda

- 122 Svojim trećim žalbenim razlogom društvo LG prigovara Općem sudu da je u točkama 219. do 233. pobijane presude počinio pogreške koje se tiču prava.
- 123 U tim točkama Opći sud je ispitao i odbio argumente društva LG kojima se osporavaju Komisijine ocjene prema kojima uklanjanje željezničke pruge kao takve, neovisno o prethodnoj obustavi prometa na njoj, proizvodi protutržišne učinke isključivanja iz tržišnog natjecanja.
- 124 Kao prvo, argumentacija koja se temelji na proturječnosti između točke 168. pobijane presude i njezinih točaka 223., 225. i 227. proizlazi iz pogrešnog tumačenja prve od tih točaka.
- 125 Naime, u točki 168. pobijane presude Opći sud nije ni na koji način kvalificirao „mogućnost 2“ koja bi podrazumijevala potpunu i neposrednu obnovu željezničke pruge kao jedino mjerodavno i gospodarski prihvatljivo rješenje. Naprotiv, izraz „pod pretpostavkom, kao što to tvrdi [društvo LG], da je mogućnost 2 bila jedino mjerodavno i gospodarski prihvatljivo rješenje“, koji se nalazi u toj točki, jasno upućuje na to, kao što to društvo LG uostalom priznaje, da Opći sud nije riješio pitanje je li ta mogućnost bila jedino mjerodavno i gospodarski prihvatljivo rješenje, uz isključenje, ovisno o slučaju, „mogućnosti 1“. Iz toga slijedi da se, suprotno stajalištu koje zagovara društvo LG, očito ne može tvrditi da za potrebe ove žalbe treba smatrati da je „mogućnost 2“ bila jedino mjerodavno i gospodarski prihvatljivo rješenje.
- 126 Prema tome, argumentaciju koja se temelji na takvoj pretpostavci i na proturječnosti obrazloženja treba odbiti kao neosnovanu.
- 127 Osim toga, budući da društvo LG osporava razmatranje, u točkama 223., 225. i 227. pobijane presude, prema kojem je željeznička pruga mogla biti puštena u upotrebu „u kratkom roku“ putem prvotnih popravaka, dovoljno je utvrditi da društvo LG time zapravo i pod izgovorom pozivanja na navodnu proturječnost, želi dovesti u pitanje činjenične ocjene Općeg suda. Budući da se društvo LG nije pozvalo ni na kakvo iskrivljavanje tih dokaza od strane Općeg suda, njegova je argumentacija nedopuštena, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 60. ove presude.

- 128 Kao drugo, što se tiče navodne proturječnosti između točaka 164. i 225. pobijane presude, valja primijetiti da je Opći sud u točki 164. te presude istaknuo da iz dopisa koji je 18. rujna 2008. uprava za željezničku infrastrukturu društva LG uputila njegovom vijeću za strateško planiranje proizlazi da samo 1,6 km željezničke pruge treba odmah obnoviti i da nedostaci uočeni na 19 km pruge impliciraju da je treba „potpuno popraviti u roku od pet godina”. Opći sud smatrao je da problemi u vezi s 1,6 km od 19 km željezničke pruge nisu mogli opravdati potpuno i neposredno uklanjanje pruge. Također je utvrdio da taj dopis ne upućuje ni na to da bi potpuni popravak u roku od pet godina trebao sadržavati takvo potpuno i neposredno uklanjanje pruge.
- 129 Što se tiče točke 225. pobijane presude, Opći sud u njoj je istaknuo da se prva faza „mogućnosti 1” sastojala od obavljanja „popravaka na pojedinim mjestima na željezničkoj pruzi koja ugrožavaju sigurnost željezničkog prometa”.
- 130 Međutim, to utvrđenje nikako nije u suprotnosti s potrebom neposrednih popravaka na dijelu željezničke pruge ni s potrebom potpunog popravka u duljem roku od pet godina.
- 131 Argumentaciju koja se temelji na proturječnosti između točaka 164. i 225. pobijane presude stoga treba odbiti kao neosnovanu.
- 132 Kao treće, što se tiče argumenata kojima se osporavaju točke 221. do 223. pobijane presude, valja utvrditi da se oni temelje na izoliranom i pogrešnom tumačenju tih točaka.
- 133 U točkama 221. i 222. te presude Opći sud je utvrdio da je društvo LG, kao upravitelj željezničke infrastrukture, osim zakonske obveze osiguranja sigurnosti prometa, imalo zakonsku obvezu smanjiti poremećaje i poboljšati izvedbu željezničke mreže. U točki 223. navedene presude Opći sud je istaknuo da je društvo LG, kao poduzetnik u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu, također imalo posebnu odgovornost da svojim postupanjem ne ugrozi djelotvorno i nenarušeno tržišno natjecanje. Prema mišljenju Općeg suda, društvo LG je to trebalo uzeti u obzir i izbjegavati uklanjanje svake mogućnosti kratkoročne ponovne uspostave željezničke pruge postupnom obnovom. U točki 224. iste presude Opći sud je iz toga zaključio da je društvo LG, uklanjanjem cijele željezničke pruge u okolnostima predmetnog slučaja, propustilo uzeti u obzir tu posebnu odgovornost koju ima na temelju članka 102. UFEU-a.
- 134 Osim toga, iz točaka 225. i 229. pobijane presude proizlazi da se utvrđenje da je to uklanjanje željezničke pruge moglo proizvesti protutržišne učinke isključivanja s tržišta temelji, s jedne strane, na okolnosti da je tim uklanjanjem društvo LG otežalo situaciju koja je postojala nakon obustave prometa na toj pruzi i, s druge strane, na načinima provedbe „mogućnosti 2”, a ne na izboru te mogućnosti kao takve umjesto „mogućnosti 1”.
- 135 Iz tih elemenata proizlazi da mu Opći sud, suprotno tvrdnjama društva LG, nije nametnuo „apsolutnu pravnu obvezu” da ponovno uspostavi uobičajenu situaciju na željezničkoj pruzi provedbom prvotnih popravaka iz „mogućnosti 1”. Naprotiv, upravo su konkretni načini provedbe „mogućnosti 2” i učinci uklanjanja željezničke pruge opravdali utvrđenje protutržišnih učinaka.
- 136 Prema tome, tu argumentaciju treba odbiti kao neosnovanu.
- 137 Kao četvrto, kao što to proizlazi iz uporabe izraza „osim toga”, u smislu posljednje rečenice u točki 225. pobijane presude, upućivanje na tom mjestu na LDZ-ovo povlačenje njegova zahtjeva za dozvolu za prometovanje na litavskom dijelu kratke rute do Latvije čini dodatno razmatranje.

- 138 Iz toga slijedi da argumentaciju društva LG o proturječnosti između te točke i točaka 24. i 25. te presude treba odbiti kao bespredmetnu.
- 139 Kao peto, s obzirom na to da društvo LG prvi put u svojoj replici tvrdi da promptna provedba uklanjanja pruge nije pogoršala postojeće stanje nakon obustave prometa na toj pruži, njegova je argumentacija nedopuštena zbog nepravodobnosti. Osim toga, njegov je cilj dovesti u pitanje činjeničnu ocjenu koja, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 60. ove presude, nije u nadležnosti Suda u žalbenom postupku.
- 140 S obzirom na sva prethodna obrazloženja, treći žalbeni razlog istaknut u prilog žalbi valja u cijelosti odbiti.

Četvrti žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 141 Svojim četvrtim žalbenim razlogom, društvo LG prigovara Općem sudu da je u okviru ocjene novčane kazne koju mu je izrekao počinio pogrešku koja se tiče prava.
- 142 Društvo LG u tom pogledu ističe da iz točaka 98., 196., 204. i 209. pobijane presude proizlazi da se, prema mišljenju Općeg suda, sporna odluka i Komisijine ocjene nisu temeljile na utvrđenju protutržišne namjere društva LG.
- 143 Međutim, Opći sud se u okviru ispitivanja, u stadiju nadzora novčane kazne, argumenata koji se odnose na novost pravne teorije koja se upotrebljava u spornoj odluci i težine povrede koja se stavlja na teret društvu LG, pozvao na takvu namjeru. O tome svjedoče formulacije u točkama 339., 368. i 374. pobijane presude, prema kojima je sporno ponašanje čiji je „cilj držati konkurente podalje od tržišta” ili je ono provedeno „s ciljem držanja konkurenata podalje od tržišta”.
- 144 Opći sud stoga bi proturječio sam sebi. To bi proturječje u obrazloženju utjecalo na ocjenu Općeg suda o potrebi izricanja novčane kazne i, prema potrebi, njezina primjerenog iznosa kao i na težinu povrede. U nedostatku tog proturječja, Opći sud trebao je prihvatiti novost pravne teorije na kojoj se temelji sporna odluka te je mogao primijeniti drugi pristup u pogledu težine povrede u nedostatku protutržišne namjere i, stoga, u pogledu izvršavanja svoje neograničene nadležnosti.
- 145 Društvo LG u svojoj replici dodaje da bi se, s obzirom na to da je utvrđenje takve namjere zahvaćeno pogreškom, ocjena Općeg suda mogla izmijeniti, neovisno o drugim čimbenicima koje je on eventualno prihvatio. U svakom slučaju, ne može se isključiti da bi iznos novčane kazne koju je izrekao Opći sud bio niži da se on nije oslonio na proturječno obrazloženje i na navodnu namjeru društva LG da drži konkurente podalje od tržišta.
- 146 Društvo LG je na raspravi još dodalo da je Opći sud u točki 399. pobijane presude u fazi izračuna novčane kazne uzeo u obzir težinu povrede koja se temelji na protutržišnoj namjeri. Pozivajući se na protutržišnu namjeru kao element ocjene težine povrede, Opći sud je izmijenio konstitutivne elemente povrede koju je utvrdila Komisija i time prekoračio svoje ovlasti.
- 147 Komisija odgovara da je taj žalbeni razlog bespredmetan.

Ocjena Suda

- 148 Četvrtim žalbenim razlogom društvo LG prigovara Općem sudu da je obrazloženje proturječno. Tako je Opći sud, s jedne strane, u točkama 169., 204. i 209. pobijane presude izričito odbacio postojanje protutržišne namjere pri nadzoru utvrđenja zloporabe vladajućeg položaja. S druge strane, on je, međutim, uputio na takvu namjeru u točkama 339., 368. i 374. te presude te ju je uzeo u obzir prilikom izračuna iznosa novčane kazne u točkama 397. do 406. navedene presude. Ta proturječnost i uzimanje u obzir protutržišne namjere u fazi izračuna novčane kazne imali su učinak na izvršavanje neograničene nadležnosti Općeg suda i, posljedično, na iznos novčane kazne koja mu je izrečena.
- 149 Taj je žalbeni razlog bespredmetan. Naime, čak i pod pretpostavkom da je Opći sud bio proturječan, kao što to tvrdi društvo LG, takva proturječnost ne može opravdati ukidanje pobijane presude niti dovesti do toga da Sud ponovno ocijeni iznos novčane kazne.
- 150 Naime, nakon što je odbio sve tužbene razloge koji se odnose na poništenje sporne odluke i sve prigovore koje je društvo LG istaknulo u prilog svojem zahtjevu za smanjenje iznosa novčane kazne, Opći sud je u točkama 389. do 406. pobijane presude ponovno ocijenio iznos novčane kazne. Nakon te ponovne ocjene Opći sud je utvrdio tu novčanu kaznu u iznosu od 20 068 650 eura, dakle iznosu koji je znatno niži od onoga koji je utvrdila Komisija, a da nije ni najmanje aludirao na protutržišnu namjeru.
- 151 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 261. UFEU-a i člankom 31. Uredbe br. 1/2003, Opći sud ima neograničenu nadležnost kad je riječ o novčanim kaznama koje određuje Komisija.
- 152 Stoga Opći sud može, osim pukog nadzora zakonitosti tih novčanih kazni, zamijeniti ocjenu Komisije vlastitom i stoga ukinuti, smanjiti ili povećati izrečenu novčanu kaznu ili periodični penal (presude od 22. studenoga 2012., E.ON Energie/Komisija, C-89/11 P, EU:C:2012:738, t. 124. i navedena sudska praksa, i od 18. ožujka 2021., Pometon/Komisija, C-440/19 P, EU:C:2021:214, t. 136.).
- 153 Suprotno tomu, nije na Sudu, kada odlučuje o pravnim pitanjima u okviru žalbe, da zbog pravičnosti svojom ocjenom zamijeni ocjenu Općeg suda koji je na temelju svoje neograničene nadležnosti odlučio o iznosu novčanih kazni izrečenih poduzetnicima zbog povreda prava Unije. Stoga se pogrešku koja se tiče prava koju je počinio Opći sud zbog neprikladnosti iznosa novčane kazne može utvrditi samo u slučaju da Sud ocijeni da je iznos sankcije ne samo neprikladan nego i pretjeran do te mjere da je neproporcionalan (presude od 22. studenoga 2012., E.ON Energie/Komisija, C-89/11 P, EU:C:2012:738, t. 125. i 126. i navedena sudska praksa i od 18. ožujka 2021., Pometon/Komisija, C-440/19 P, EU:C:2021:214, t. 137.).
- 154 Usto, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Opći sud pri izvršavanju svoje neograničene nadležnosti ima određene obveze, među kojima je i obveza obrazlaganja, koja se primjenjuje na temelju članka 36. Statuta Suda Europske unije, koji se primjenjuje na Opći sud na temelju njegova članka 53. stavka 1., kao i načelo jednakog postupanja (vidjeti u tom smislu presude od 18. prosinca 2014., Komisija/Parker Hannifin Manufacturing i Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, t. 77. i navedenu sudsku praksu, i od 18. ožujka 2021., Pometon/Komisija, C-440/19 P, EU:C:2021:214, t. 138.).

- 155 U ovom slučaju, u skladu s člankom 23. stavkom 3. Uredbe br. 1/2003, Opći sud pri ocjeni iznosa novčane kazne vodio se, kao što to proizlazi iz točaka 394., 395., 397. i 404. pobijane presude, uzimanjem u obzir težine počinjene povrede i njezina trajanja. Opći sud je u točkama 399. do 402. pobijane presude, na temelju težine predmetne povrede, uzeo u obzir prirodu te povrede, položaj društva LG na mjerodavnim tržištima i zemljopisni opseg navedene povrede.
- 156 Iz obrazloženja u točkama 398. do 406. pobijane presude nedvojbeno proizlazi da se, kao što je to također utvrdio nezavisni odvjetnik u točkama 151. i 153. do 155. svojeg mišljenja, ponovna procjena iznosa novčane kazne ni na koji način ne temelji na uzimanju u obzir bilo kakve protutržišne namjere.
- 157 Iz toga slijedi da, čak i pod pretpostavkom da je Opći sud u ocjeni argumenata koje je društvo LG iznijelo u prilog svojim zahtjevima za poništenje sporne odluke i smanjenja iznosa novčane kazne proturječio u pogledu postojanja protutržišne namjere, takvo proturječje u svakom slučaju ne bi utjecalo na ponovnu ocjenu iznosa novčane kazne od strane Općeg suda.
- 158 Stoga su argumenti društva LG koji se temelje na proturječnosti obrazloženja pobijane presude u svakom slučaju bespredmetni.
- 159 Osim toga, u dijelu u kojem društvo LG predlaže Sudu da nadzire izvršavanje neograničene nadležnosti Općeg suda, dovoljno je navesti da, s obzirom na sudsku praksu navedenu u točki 153. te presude, društvo LG nije podnijelo dokaze koji bi upućivali na to da je iznos novčane kazne, kako ju je smanjio Opći sud, ne samo neprimjeren nego i pretjeran do te mjere da je neproporcionalan.
- 160 S obzirom na sve prethodno navedene razloge, četvrti žalbeni razlog treba odbiti u cijelosti.
- 161 Budući da nijedan žalbeni razlog istaknut u prilog ovoj žalbi nije prihvaćen, žalbu valja odbiti u cijelosti.

Troškovi

- 162 U skladu s člankom 138. stavkom 1. Poslovnika Suda, koji se na temelju članka 184. stavka 1. tog poslovnika primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.
- 163 Budući da su Komisija i društvo Orlen podnijeli zahtjev da se društvu LG naloži snošenje troškova i budući da ono nije uspjelo u postupku, društvu LG nalaže se da, osim vlastitih troškova, snosi i troškove Komisije i društva Orlen.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) proglašava i presuđuje:

1. Žalba se odbija.

2. Društvu Lietuvos geležinkeliai AB nalaže se snošenje, osim vlastitih troškova, i troškova Europske komisije i društva Orlen Lietuva AB.

Potpisi